

hof van eede

dorstig

Personen

Freek

Suzanne

Simon

Ans

Ruimte

*Op de scène links een platendraaier,
in het midden een hoop wrakhout
afkomstig van een piano.*

I

freek+suzanne+simon+ans

hallo dames en heren

er is hier een kleine verwarring ontstaan

rond onze leeftijden

wij zaten met het vraagstuk van het jong zijn

en jong zijn we nog

de energie hebben we nog altijd

dat wel

wij zijn Freek, Suus, Simon en Ans

dat is ook zeker

maar al de rest

lijkt verwarring

vraag:

kun je onderzoek doen naar je leeftijd

als je er middenin zit

terwijl het er middenin zitten juist hetgene is dat ons verwart

nochtans de vragen die we hadden

en nu nog altijd hebben

komen bij heel veel mensen voor

‘moet alles nu nu nu gebeuren?’

‘waarom kan ik niet meer zoals vroeger

over later denken?’

en pas toen we al helemaal
in het kluwen van ons vraagstuk verstrikt waren
en de titel 'Dorstig' al een hele tijd vaststond
kwamen wij een gedicht tegen
waarin er gesproken werd over een koning
die bezweek aan de dorst
te midden van allemaal fonteinen
werkende fonteinen!
en wij zijn ook die koning
maar dan dolend in de diepe bibliotheek
van ons vraagstuk
wij hebben heel veel gelezen
maar hoe meer wij lazen
hoe meer wij die koning werden
alles is er
en toch die dorst

we waren nochtans heel simpel begonnen
gewoon met het personage Eugène de Rastignac
van Honoré de Balzac
kennen jullie dat verhaal?
misschien even in het kort:
Rastignac is een personage
uit het boek 'Père Goriot'
uit de cyclus 'La Comédie Humaine'
Rastignac is daar een jongeman
van eenentwintig jaar

die zijn studies laat vallen omdat hij
verblind door de weelde van de hogere klasse
wil opklimmen op de sociale ladder
en het wil maken in Parijs
en bij hem dachten wij

YES

dat zijn wij

dat is jong zijn

er is niemand in de literatuurgeschiedenis
zo rijkgeschakeerd als de jonge Rastignac
een hoffelijke maar veel te vurige jongen
met ambitie en lef

volgens Balzac was Rastignac

‘een dichter die schrijft met daden

niet met woorden’

helemaal wij

Rastignac die zijn grillig hart volgt

die een gat in zijn hand heeft

en hopeloos verliefd is

YES, YES, YES

helemaal wij

enfin dat dachten we toch

tot we die schrijver tegenkwamen

die zei dat hij het niet wist

het is zelfs zijn naam

Nescio

Latijn voor 'ik weet het niet'
en door het lezen van één boek
kwamen we aan de andere kant
van het spectrum terecht
puur omdat wij meer wilden
zoals Rastignac
want wij waren Rastignac
of dat dachten we toch
we konden het lezen niet laten
dorstig zijn is meer willen
maar door dat meer en meer willen
verdwaalden we alleen maar meer en meer
in de diepe bibliotheek van ons vraagstuk
het was een accident de parcours

Nescio

de schrijver die het niet wist
liet zijn Titaantjes terugkijken
op een tijd waarin ze het wel wisten
of dachten te weten
even in het kort
in 'Titaantjes' blikken vrienden terug
op de tijd dat ze nog idealen hadden
en een van de personages vertelt
hoe het hen vergaan is

hoe ze zich uiteindelijk hebben aangepast
aan de maatschappij
waar ze zich altijd tegen hadden verzet

het griezelige is
dat ik daardoor ineens besepte:
ik ben niet meer in het moment
ik kijk terug
nee, nee, nee, dit mag niet
hoever is het gekomen?
hoe ontroerd ik ook was
door het lezen van het boek
de paniek sloeg toe
het is niet waar
ik heb het gehad
net zoals de Titaantjes
het is achter de rug
ik kan alleen maar terugkijken
is het gedaan met mij?
is er geen later meer?
de jonge Titaantjes waren vooral dromers:
shit wij ook!
de oude Titaantjes blikken terug:
wij nu ook!
de jonge Titaantjes verlangden
zonder te weten waarnaar:
shit wij ook!

wij deden niets anders dan verlangen
zonder te weten waarnaar
nu
nu zijn we op een leeftijd gekomen
waarop we wél weten waarnaar we verlangen:
we verlangen naar de tijd
toen we níét wisten waarnaar we verlangden
we verlangen naar de tijd
toen we nog niet wisten
wat er van ons terecht ging komen

snappen jullie de verwarring
waar wij in terechtgekomen zijn?
wij
ook vier vrienden
vriendschap
ook al zoiets ongrijpbaars
maar snappen jullie de verwarring?

waar Rastignac te veel daadkracht had
daar hadden de Titaantjes er helemaal geen
wij vinden ons helemaal in Rastignac
maar we maken hetzelfde mee als die Titaantjes
krak hetzelfde
dus wij begonnen ineens te twijfelen
aan alles
terwijl het nog niet zo lang geleden is

dat wij aan níets twijfelden
dat wij alles zeker wisten

wij hadden het toen niet eens kunnen verzinnen
om níet van die fontein te drinken
als we dorstig waren geweest
integendeel

we zouden ons tomeloos gelaafd hebben
aan elke fontein die we tegenkwamen
we waren tomeloos onderweg
gewoon broek uit en dansen in de fontein
en eindeloos drinken
dat was de mentaliteit

freek en dat is niet eens zo lang geleden
simon hoelang is dat eigenlijk geleden?
freek doet er niet toe

niet lang

ans hoe gaan we dat uitleggen?

suzanne van dat dansen in de fontein?

ans nee van die nacht

freek hebben wij gedanst in een fontein?

ans nee dat was een voorbeeld

hebben wij gedanst in een fontein?

nee van die nacht

toen we nog zo zeker waren

simon ja dat was fantastisch

maar hoe legt ge dat uit?

freek het was nacht
ans ja legt gij het uit
freek neenee doe maar
ans neenee doe maar
suzanne ik vond het een mooi begin
freek het was nacht
 en alles leek ons zo klaar en helder
ans hoewel het echt wel donker was
 het was nacht
freek ja leg jij het uit
suzanne nee samen
 we leggen het samen uit

suzanne wij waren niet zo dronken
simon wij waren toen in een toestand
nee
hoe waren wij eigenlijk die nacht?
ans misschien wat luidruchtig en speels toen
suzanne hoogstens in de wind
freek lanterfanter waren wij
maar aardige lanterfanter
ans wij noemden ons zo:
de lanterfanter
simon géén leeglopers
suzanne we waren zeker niet zat
ans nee we hadden juist dorst
suzanne neenee
we waren vrolijk
uitgelaten
ans ik weet niet hoeveel dorst
simon eigenlijk waren we uitgelaten
freek lanterfanter
we vonden dat een mooie naam: lanterfanter
sjofel
rijke-mensen-sjofel
sjeu zoals Hollanders zouden zeggen

voor al wat smakelijk is
nonchi dichterlijk
we waren daar fier op
er bestaan een heleboel andere namen voor lanterfanter
flaneur bijvoorbeeld
of drentelaar
simon maar raar genoeg
stond er ook: leegloper
in het woordenboek
ans we hebben dat eens opgezocht
simon in die zin was het bij ons niet
volgens het boekje
we waren geen leeglopers
we liepen niet leeg
suzanne we hadden iets gedronken
maar zeker niet overdreven
ans dorst, heel veel dorst
freek nee leeglopers waren we niet
we slenterden graag wat rond
dat wel
maar we hingen niet
we hingen niet in het rond
simon we hadden meestal een doel
dolen met een doel
ans de nacht verplichtte ons ertoe
om rond te slenteren
freek lanterfanter ja

er bestaat eigenlijk geen beter woord voor
ans kapoenen
dat kan ook
geniepigie kapoenen
maar dat klinkt misschien niet baldadig genoeg
ik bedoel
we waren wel cool
echt Rastignac
suzanne ja baldadig
we waren wel aanstormende lanterfanters
lanterfanters kunnen ook baldadig zijn
simon maar niet hanig
niet macho
suzanne eigenlijk waren we gewoon jong
en aanstormend
ik spreek over toen he
en dat is nog niet eens zo lang geleden
freek laterfanters zou ook nog kunnen
klein woordgrapje
we dachten toen veel aan later
suzanne in elk geval
toen
die avond
ans die nacht
suzanne ja vertel jij het
ans toen werden we ineens...
freek zijn wij van naam veranderd

ans ineens was het gedaan met lanterfanter
suzanne en werden we: hemelbestormers
ineens waren we: de hemelbestormers
toen hebben we naam gemaakt
ans ja toen hebben we...
freek we hadden al eerder epische nachten meegemaakt
ans maar nooit zo
freek we hebben een keer drugs gemaakt
bananenschillen zitten oproken
je moet bananensliertjes opbakken
en verkrumelen
en met tabak er een sigaret mee rollen
en daar zou je stoned van worden
simon maar dat viel nogal tegen
suzanne dat was niet echt een succes
ans nee dat sloeg achteraf gezien nergens op
freek of die keer toen we hebben getest
hoeveel zout je nodig hebt
om in je bad te drijven
zoals in de Rode Zee
suzanne ook geen succes
ans maar díé nacht
hebben we echt iets uitgestoken
simon of verwezenlijkt
het hangt ervan af hoe ge dat bekijkt
ans de nacht deed iets met ons

alsof we overgeleverd waren
aan de elementen
alsof het zwaartepunt van onze wil
buiten onszelf lag
in de nacht
freek ja en ik ben daar niet zo zeker van
ans ja nee oké
daarover is sindsdien ook wat verwarring
Freek zegt dat wij het waren die iets uitstaken
simon verwezenlijkt
het was niet negatief
ans en ik zeg dat het de nachtelijke roes was
die met ons iets deed
freek met ons
je zegt het
wij hebben iets uitgestoken
simon maar niet negatief
ans nee de roes deed iets met ons
de nachtelijke roes
freek ja die roes deed iets met óns
suzanne maar we wisten heel goed
wat er gebeurde
en dat het gebeurde
we waren ons bewust van het gebeuren
ans en waarom het gebeurde
simon laat mij het anders uitleggen
wij waren

die nacht
in een roes
suzanne dat heeft iedereen nu denk ik wel begrepen ja
ans kijk
het zit zo
we gaan onze tanden verliezen
ons haar
onze ogen gaan achteruit
we verliezen kleuren
we verliezen naïviteit
en ga zo maar door
dat is nu eenmaal biologisch
we gaan achteruit
maar de roes is één ding
dat ze ons niet meer kunnen afpakken
het is een aanleg
die pas op latere leeftijd
wanneer de toekomst begint te krimpen
want de toekomst krimpt
juist iets toevoegt
die roes
ik herhaal
die pakken ze ons niet meer af
meer zelfs
hij gaat altijd meer betekenen
dat is 'de biologie van de nachtelijke roes'
of dat is wat wij toch 'de biologie van de nachtelijke roes' noemen

daar waren we het toch over eens?
freek ja dat is waar
de roes heeft zijn biologie
die een eigen leven leidt
en altijd meer betekent
maar wij hebben het wel gedaan
ans ja
maar wij waren in die roes
en die roes was uit de nacht geboren
en zo zat die roes in ons
en die roes is nooit uit ons gegaan
freek ziet ge de verwarring?
simon laat mij het uitleggen
als diezelfde roes
ons nu vannacht overvalt
dan is het eigenlijk
niet meer dezelfde roes
enkel een intense herinnering
aan toen
de roes rust zijn roes uit
in ons
ans dat snap ik niet
de roes kan toch niet tegelijk intens zijn
en zijn roes uitslapen
freek jawel jawel
als ik het mij dan
'intens' herinner

dan herinner ik mij vooral
dat het wij vier waren
suzanne ja wij vier
in een 'intense' nacht
ans ik heb het gevoel
dat we het heel ingewikkeld aan het maken zijn
suzanne en we hadden niet eens
zoveel gedronken
we waren hoogstens in de wind
ans trouwens nu ook niet
we hebben niks gedronken
wat hebben wij gedronken?
suzanne de moeite niet om over te spreken
ans wat hebben wij nu gedronken?
en eigenlijk
zo'n roes gaat niet om de gevolgen van drank
suzanne mij ook niet
ans maar om iets
wat we later gaan beseffen
nu nog niet
de roes bestaat alleen
los van ons
en is geen gevolg
wel een grond van iets
freek dat is een theorie natuurlijk
ans ja natuurlijk
de wetenschappelijke uitleg kennen we niet

simon nee die kennen we niet
suzanne maar het staat los van ons
zoals deze discussie
er ook los van staat
we waren in zo'n roes
dat die verwarring
over roes of niet-roes
er zelfs niet was
we waren
zo zeker van de dingen
ans jaja
die nacht
was het toppunt van zekerheid
toen hebben we
alles en iedereen overtroffen
zélfs de verwarring
overtroffen
freek en het is nog niet eens
zo lang geleden

simon hebben we eigenlijk al goedenavond gezegd?

suzanne ja ik heb ook het gevoel

dat we heel raar begonnen zijn

freek iets drinken?

suzanne ik weet het niet

jij?

freek ja

eigenlijk wel

suzanne jij?

ans dorst

heel veel dorst

maar ik weet niet in wat

freek denk eens na

simon ik ga toch ook iets drinken

ans wat is er allemaal?

suzanne ik weet het niet

wat is er allemaal?

freek ik wil wel eens gaan kijken

van alles denk ik

suzanne wat zou je graag willen hebben?

ans gewoon iets om te drinken

suzanne iets om te drinken

warm of koud?

ans hebt ge iets warms?

simon ik liever koud

suzanne is er ijs?

freek thee?

koffie?

ik zeg maar

suzanne is er ijs?

ans voor mij niet te koud

simon voor mij maakt het niet uit

wat het gemakkelijkste is

freek het is allemaal gemakkelijk

waar je zin in hebt

waar heb je zin in?

ans ik heb gewoon dorst

suzanne gewoon iets om te drinken

maakt niet uit wat het is

misschien wat water

freek misschien kunnen jullie

ondertussen vertellen

dat we naast lanterfanter en hemelbestormers

ook mekaars b ste vrienden zijn

suzanne ja dat is zo

mekaars  nige vrienden ook

ans en eigenlijk is dat ook

allemaal die ene nacht ontstaan

we waren al vrienden

maar toen zijn we echt mekaars b ste vrienden geworden

freek misschien moeten we eerst
ook nog even vertellen
over die dag voor die nacht
weten jullie nog?
die dag
toen ik helemaal in paniek kwam aanrennen
omdat ik op school
een interview had moeten lezen van Jan Wolkers
en Jan Wolkers zei daarin:
'je wordt oud zoals je geleefd hebt'
weten jullie nog?
ik was dat helemaal buiten adem
komen vertellen
ik was zestien
of achttien
in ieder geval op een leeftijd
waarop ze je om de haverklap vragen
'wat wil je later worden?'
combineer dat maar eens
met wat Jan Wolkers zei:
'je wordt oud zoals je geleefd hebt'
'je wordt oud zoals je geleefd hebt'

voor Jan Wolkers misschien
een troostende ontdekking
want ja
hij was vijfenzeventig en nostalgisch
maar dit geheim te weten komen op je zestiende
is héél gevaarlijk hoor
ik werd daar zo verschrikkelijk onrustig van
nu nu nu
het is nu dat het allemaal moet gebeuren
het is wat je nu beleeft dat van tel is
wij hadden die nacht echt nodig
dat wisten we toen nog niet natuurlijk
dat besef ik nu pas
'het moet nu gebeuren
shit misschien zit ik wel niet in het moment
ik zit niet in het moment'
riep ik
en zij zeiden:
'onze tijd komt nog wel'
ans ja wij hadden dat interview niet gelezen
freek een van jullie had net de biografie van Picasso gelezen
Simon was dat
en daarin zei Picasso
dat het heel veel tijd vraagt om jong te worden
later later later
nu nu nu
'nee

vol maken'
antwoordde ik
we moeten hem vol maken
de tijd
we moeten hem nu vol maken
om later alles uit deze herinneringen te halen
en voor diegenen
die denken dat ik overdrijf
die Jan Wolkers
deed er nog een schepje bovenop
door te zeggen dat we kunnen inslapen
hij zei:
'bij veel mensen sterft er na de kindertijd iets
ze zijn allemaal ingeslapen'
zoiets op je zestiende lezen
ik kan u verzekeren
en door dat zo aan jullie te vertellen
had ik per ongeluk
het vuur aan de lont gelegd
en het sloeg bij jullie in als een bom
simon en wat voor een bom
we zijn er nog van aan het bekomen
want het is nog niet eens zo lang geleden
suzanne we wilden nooit meer gaan slapen
inslapen leek ons die nacht
het ergste wat ons kon overkomen
ans ik was ook niet moe

nu ben ik altijd veel sneller moe
ja dat is iets nieuws
al kan ik niet zeggen
dat ik ingeslapen ben nu
nee nee
ik ben nog fris
ik sta hier toch
suzanne wij hebben toen op één nacht
de rest van ons verdere leven
op een hoger plan gezet
freek Jan Wolkers en Picasso
hadden ons het vuur aan de schenen gelegd
wij zijn die nacht losgelaten op het leven
simon ja compleet losgelaten

suzanne hoe grappig het allemaal in elkaar zit
de nacht begon met dezelfde stilte
als waarmee hij is geëindigd
en het verliep ook verdacht zwijgzaam
er werd heel veel gezegd
zelfs het zwijgen was veelzeggend eigenlijk
alles was al gezegd
en we vonden dat niet erg
freek niemand vond iets erg
alles was er wat er moest zijn
simon we hadden ook alles al gedaan die nacht
kabaal gemaakt
keet geschopt
gedronken
suzanne+ans niet te veel
simon onze voet dwars gezet
open deuren ingetrapt
van de toren geblazen
noem maar op
freek het was een avond
om jullie een beetje een beeld te geven
dat we het eens niet hadden over Wittgenstein
ans nee geen Wittgenstein

en ook niet over Kerouac
freek nee geen Kerouac
ans eens niet over 'On the road'
of Walt Whitman met zijn 'Leaves of grass'
die grashalmen
daar hadden we het eens niet over
suzanne een avond waarop we eens géén poëzie voorlazen
ans nee
geen gedichten
gewoon wij
freek en een avond dat we eindelijk eens niet
die ruzie tussen de broers van Oasis bespraken
Suus en Ans konden daar dagen
over doordrammen
suzanne niet over Noel
niet over Liam
geen ge-Gallagher
het was een avond waarop we niet spraken
over wat we zouden doen
maar gewoon de dingen deden
ans ja
doen doen
we gingen dingen doen
simon wij waren doeners
freek een avond zonder filosofische betogen
suzanne geen gefilosofeer
niks filosofie

ans we gingen het eens allemaal doen
simon we waren zestien
freek achttien
simon we waren allemaal minstens zestien
suzanne en ik droeg toen die jurk
die ik net had gekocht
en waarin ik me altijd voelde
alsof ik tien jaar ouder was
freek en waarin je ook effectief
tien jaar ouder leek
maar goed oud dan
tijdloos oud
filmster-oud
suzanne zoals knappe-mensen-roken-oud
bedoel je
freek ja echt oud
maar goed
die avond gingen we eens niet
de wetenschappelijke toer op
zoals drugs proberen te maken
van bananensliertjes
ans en wat trouwens alleen maar constipeert
simon we hadden geen tijd
om verzeild te geraken
in oeverloze discussies
over wat we kunnen bijdragen aan de wereld
suzanne geen discussie over bijdragen nee

eindelijk niet nee
ans ook geen tijd om te twijfelen
over kinderen op de wereld te zetten ja of nee
over de overbevolking
en over de decadente overbevissing
suzanne en de overheid
overspel
overconsumptie
overlast
freek ook Balzac
Rastignac
aldus sprak
Jack Kerouac
Zarathoustra
en ga zo maar door
ook over hen
hadden we het eens niet
ans en we waren blij
en opgelucht dat wij waren
om gewoon eens blij
en bij elkaar te zijn
zonder doel
en zonder reden

freek Simon en ik
hebben toen ook voor het eerst eens
een echt gesprek gehad
we waren al lang vrienden natuurlijk
maar dat betekende vooral
dat we altijd op dezelfde feestjes waren
en dat we elkaar altijd uitnodigden
als we zin hadden om Ans of Suus te zien
ja en gepraat werd er ook voortdurend
over literatuur enzo
suzanne ja over veel te gewichtige dingen
om ons te imponeren
freek maar een echt gesprek tussen ons
was er nog nooit geweest
simon nee inderdaad
freek het gebeurde
toen Ans en Suus even vooropliepen
ans ja we liepen een eindje voorop
freek het was meer alsof het voor het eerst was
dat ik hem zag
dat ik Simon zag
en dat hij mij zag
voor wie ik was

achteraf bekeken
verliep het gesprek wel een beetje onhandig
suzanne zoals bij een eerste verliefdheid
freek euh nee
maar we hadden die onhandigheid omarmd
ik weet nog hoe wij neerkeken
op al diegenen die zo handig waren
we hadden geen grotere vijanden dan mensen
die hadden geleerd van de wereld
simon wij wilden nooit iets leren van de wereld
wij gingen de wereld iets leren
freek ja fantastisch toch
en in dat gesprek
hadden wij het toen ook over Ajax
weet je nog?
over het Ajax van '95
het Ajax dat Nederlands
Europees
en wereldkampioen werd
met jongens van nog geen 18, 19, 20 jaar
jongens die het jaar daarop allemaal wegvlogen
naar Milan
naar Sampdoria godbetert
omdat ze zich de beste van de wereld voelden
omdat ze de beste van de wereld waren
maar wel samen
bijna niemand is meer zo goed geweest als toen

en we zeiden
dat het zo'n zonde was
zonde zonde
simon ja zonde
ik had dat met AA Gent
freek zonde dat die spelers
zich niet hadden gerealiseerd
dat ze samen hadden moeten blijven
ze waren de beste
en als ze samen waren gebleven
waren ze de beste gebleven
voor nog wel vijf jaar of langer
en ik weet nog
en dat zal ik ook nooit vergeten
dat wij toen zeiden
dat wij nooit uit elkaar zouden gaan
simon ja
ja dat is waar
ik herinner het me een beetje anders
om eerlijk te zijn
maar 't is waar
maar ik vond het vooral zo schoon
dat gij mij
dat hij mij
van mijn plannen wou afbrengen
om de wereld in te trekken
want dat was het toch wat ge wilde zeggen?

'wij gaan nooit die fout maken
als het Ajax van '95'
we waren de beste
dus we moesten samenblijven
dat was het toch he?
ik had dat met AA Gent
maar op een totaal ander niveau natuurlijk
alhoewel tegenwoordig AA Gent
goed bezig
nieuw stadion ook
maar goed
daarom dat ik meeinging
in uw verhaal over voetbal
omdat ik

1.

dat herkende met AA Gent

en

2.

omdat ik zag dat het voor hem zoveel betekende

al wat ik kon denken was:

'hij gaat me missen'

hij is diegene die mij gaat missen

tot dan toe had er nog niemand dat gezegd

dat klinkt toch niet te melig wat ik nu zeg?

ans maar nee

totaal niet

wij hebben periodes gekend

dat wij overstroomden
van liefde en geluk
wij zorgden toen zo goed voor mekaar
freek dat klinkt misschien wel een beetje melig
ans ja?
klinkt het melig?
ik zou ook niet willen dat het melig klinkt
suzanne nee het klinkt goed
en het klonk toen ook goed
en het is waar
we zorgden goed voor elkaar
Simon was die avond zo ziek geworden
van de wegwerpmaatschappij
hij was ook net van de school gegooid
en daarom ook dat we besloten
om die piano een waardige eindbestemming
te geven
simon wat we ook gedaan hebben
ans en we moesten toch niets doen
de volgende dag
we konden gewoon uitslapen
en verlangen
zonder te weten waarnaar
suzanne het woord piano is gevallen
simon(+ans+freek) we wilden ze gewoon niet weggoaien
maar niemand kon piano spelen
en we wilden iets unieks

we wilden de piano als ding an sich
als mogelijkheid
als metafoor
suzanne wacht
niemand gaat nog iets begrijpen
nu het woord piano is gevallen
ans oké eerst iets drinken
freek ja wie moet nu eigenlijk wat hebben?
simon en een beetje muziek misschien
wat pianomuziek?
laten we daar eens een knoop over doorhakken
ans water
freek nog iemand water?
ans of iets anders
wat er is
freek er is van alles
maar je moet zelf beslissen
simon en zet wat muziek op
muziek

ans oké

chronologisch

Simon zal chronologisch vertellen

hoe die nacht verliep

simon ja

zal ik het uitleggen?

wij slenterden rond

met of zonder doel

en daar stond ineens in the middle of nowhere

freek een piano

ans+suzanne maar ssshhttt

laat hem toch vertellen

simon een vleugelpiano

en de eerste impuls was...

ans we nemen hem mee

simon en een van ons riep:

suzanne 'we gaan de hemel bestormen'

freek ik zei dat

ik weet ook niet waarom

het was een impuls

simon en ineens waren wij:

de hemelbestormers

ans dat was ongelooflijk

simon ja wij volgden vooral onze impulsen
heel dierlijk
heel animaal
freek amicaal
nog een klein woordgrapje
simon en zo is het die nacht allemaal gebeurd
wij vier lanterfanter
aanstormende lanterfanter
wij zagen plots de hele kosmos vervat
in die vleugel
ans en we stormden de hemel in
snapt ge?
die vleugel werd een van ons
bestormde met ons de hemel
en plots waren we met vijf
wij vier met een vleugel
suzanne of zo zou je het ook kunnen stellen:
een heel dwingende aanwezigheid
van een piano
die bij vier aanstormende lanterfanter als ons
íéts uitlokke
simon onnoemlijk véél uitlokke
niet meer en niet minder
dat was zo ongelooflijk
zo veelzeggend
zo duidelijk
wij vier en een klavier

ans klavertje vier
puur geluk
alles klopte
suzanne er simpelweg muziek op spelen
of wat pianohangen
zoals aan de toog hangen
wat de evidentie zelf leek te zijn
was toen zelfs niet in onze gedachten
opgekomen
freek niemand van ons kon ook piano spelen
suzanne zie je
we zagen onszelf in die piano
een vijfde hemelbestormer
die iets groots moest gaan doen
simon en toen
en dat is iets
wat we nu niet meer zouden doen
en niet meer zouden kunnen zelfs
ans dat weten we niet
simon maar toen
die nacht
hebben we die piano
op een zandbank gezet
...
freek iedereen weet wat een zandbank is?
simon een ophoping van zand in de zee
suzanne in de zee!

simon ziet ge het voor u?
op een zandbank
een zwarte piano
met witte ivoren toetsen
onder stralende sterren
wij vier
hebben een piano op een zandbank gezet
ans ongelooflijk toch
niets anders gedaan
zo eenvoudig
maar ook zo geniaal in zijn eenvoud
hehe ik ben blij dat we het verteld hebben!
wij vier en de piano
waren met vijf
en we werden één
suzanne maar nog véél belangrijker
freek ja ja
daar komen we later op
maar daar
op een eilandje van zand
verscheen dus die vleugel
kan je je voorstellen
hoe mythisch dat was?
ans een piano doen verdwijnen
om hem dan in de weidsheid
weer heel groots te laten verschijnen
onthou ook het woord weidsheid voor straks

maar zien jullie het voor je?
suzanne ja maar nog mythischer...
ans en iedereen had het gezien
de volgende ochtend
maar geen mens die begreep
wie of wat of waarom
of hoe hij daar was terechtgekomen
en zo werd onze vijfde hemelbestormer
een mythe
suzanne dus we hadden die piano
net zo lang meegesleept
tot we op het strand aankwamen
ik had veel simpelere dingen bedacht
voor de piano
maar jullie wilden per se de weidsheid opzoeken
en toen
en dat is belangrijk
toen we daar aankwamen op dat strand
en die vleugel de zee in hadden gesleurd
– we hebben wel eerst alle snaren eruit gehaald
anders was hij niet te tillen –
freek we dachten eerst: hij heeft wieltjes
maar daar heb je dus niets aan op een strand
suzanne toen liepen we terug naar het strand
we gingen dicht naast elkaar zitten
en keken voor het eerst naar onze piano
onze vijfde hemelbestormer op zee

en toen de zon een beetje begon op te komen
en het eerste blauwe licht
de sterren rond de vleugel deed verdwijnen
beseften we pas hoe mythisch het allemaal was
ja heel mythisch
maar wat echt belangrijk is
is dat toen we daar zo zaten
Simon ineens zei:
'is het niet gek
dat mijn hoofd niet in omvang groeit
terwijl ik toch bijleer?'

simon ik zei dat ja
ook uit een impuls

suzanne 'is dat niet net zo als met het heelal?'

zei hij toen

simon ik vroeg mij dat af ja
ans en toen werden we stil

suzanne al mijmerend bij elkaar
hebben vier dwergenkopjes bijeen
het grote heelal herdacht
en DAT moeten jullie onthouden van vanavond
dat wij het grote heelal hebben herdacht

ans sorry
maar mag ik daar nu kort nog iets over zeggen?
ik herinner me vooral ook
dat toen het kouder werd
we dichter tegen mekaar aankropen

dat vergeet ik nooit
zou het niet kunnen
dat dat een eerste verliefdheid was?
voelden jullie dat toen ook?

simon ik weet nog
dat ik het toen op het strand
heel jammer vond
dat je altijd maar naast twee anderen
kon zitten
en niet naast iedereen
zelfs in een kring
was er altijd iemand
waar je niet naast kon zitten

suzanne we hebben het daar toch nog
over gehad?
dat we in 3d moesten leren denken
in plaats van in 2d
omdat dan iedereen
aan iedereen zou grenzen

ans maar misschien moeten we het eens doen
zo zaten wij daar
compleet in elkaar overlopend
als één lichaam
met precies maar één denkend groot hoofd
– ben je aan het meedoen Freek? –
en zonder één woord te zeggen

wist ik niet of de gedachten
die in mij opkwamen
wel die van mij waren
misschien waren ze wel niet die van mij
misschien wel die van Suus
of die van Suus en Freek samen
of van Simon en Ans
alles liep in elkaar over
en het enige wat overbleef
woordeloos
was HET
maar hoe leg je dat uit
wat wij toen
woordeloos hebben gedacht
het duurde waarschijnlijk maar
een paar seconden

freek wacht

waar zaten we nu?

suzanne dus wat Simon toen eigenlijk zei

was dat het heelal een stel hersenen is

oneindig is

en tegelijk groeiend

ans dat hebben wij toen in een paar seconden gedacht

suzanne en toen kwamen wij erachter

dat het heelal niet naar buiten

maar naar binnen groeit

zoiets

simon iedereen zegt dat het heelal oneindig is

freek dat is algemene kennis toch?

simon oneindig

en tegelijk ook nog aan het uitbreiden is

en dat de menselijke geest

dat nooit kan begrijpen

daar kun je gewoon niet bij zeggen ze

zogezegd

maar wij kunnen het wel begrijpen

zoals het heelal zichzelf begrijpt

dachten wij toen

suzanne wij waren ooit zo zeker van de dingen

ans was het niet zo:

als je dingen leert

dan wordt je brein ook niet groter

als je dingen snapt

dan is het brein ook niet in omvang groter

aan het worden

maar naar binnen toe

er worden nieuwe combinaties gemaakt

nieuwe mogelijkheden

nieuwe verbintenissen

relaties ook

dat ons brein 'dieper' wordt

dat was het

freek en het expandeert

zonder in omvang groter te worden

en wij kunnen een piano

plus ons vier

plus een zandbank

samen begrijpen

maar het heelal

kan geen piano op een zandbank zetten

wij wel

wij hebben het bedacht

samen begrijpen

ans wacht dat begrijp ik niet meer

simon zelfs dat hadden we voorspeld die nacht

dat we het ooit niet meer zouden begrijpen

en al wat wij niet begrijpen
is de mythe
suzanne en toen zaten we daar
met z'n vieren
naar boven te kijken
naar dat gigantische uitbreidende heelal
met onze minuscule dwergenkopjes
waarin zich alles oneindig verdiepte
naar binnen toe
daarmee zaten we wilde plannen te maken voor later
ans man stel u voor
dat het echt zo zou zijn
dat ons hoofd groeit in omvang
elke keer als we iets te weten komen
elke keer als we zoiets bijleren
zou ons hoofd groeien
zo erg groeien
dat we bang moeten zijn van informatie
ja dat het risico bestaat
dat ons hoofd kan ontploffen
jaja stel u voor dat ik hier ontplof
dat mijn hoofd ontploft
suzanne ja dat je je hoofd voortdurend
terug bij elkaar moet rapen
bij elkaar moet zoeken
ans en dat het dan weer ontploft
omdat ge het hebt gevonden

omdat het altijd te veel wordt
suzanne of stel je voor
dat je hoofd níét ontploft
maar dat het zo zwaar is geworden
dat iedereen het op een karretje moet dragen
zoiets als een hoofdrolator ofzo
en dat we dus niet alleen bang moeten worden van informatie
maar ook van mekaar
dat we ons dus moeten afzonderen van mekaar om te kunnen overleven
omdat het ons het leven kan kosten
om samen op ideeën te komen
ans of stel u voor
dat iedereen op den duur
op zijn hoofd moet gaan staan
en dat onze benen niet meer dienen om te lopen
maar als antennes om informatie op te vangen

suzanne dat bedachten wij toen
en geef toe
dat is toch geruststellend
dat al die mogelijke verbindingen
tussen die ideeën
oneindig zijn
ans dachten wij toen he
en dat denken wij nu nog
maar toen geloofden we dat ook
simon er zijn dus nog oneindig veel
verhalen te maken
oneindig veel mythes
daarom is het ook zo verschrikkelijk
als mensen zeggen dat alles al is gedaan
ans alles is al gedaan
natuurlijk is alles al gedaan
zeggen dat alles al gedaan is
is al het meest gedaan van allemaal
simon als jullie eens wisten
hoe vaak dat tegen ons wordt gezegd
dat alles al gedaan is
suzanne alles is al gedaan
tegen dat wij dat daarboven begrepen hebben

tegen dan
zijn er al ontelbare nieuwe verbindingen gemaakt
nieuwe kunstwerken gecreëerd
nieuwe relaties aangegaan
en nog gesofistikeerdere piano's uitgevonden
freek alles is al gedaan
weet jij hoelang het duurt
om alle woorden en lettergrepen
met elkaar te verbinden tot nieuwe woorden?
er is eens iemand geweest
een wiskundige
als ik dat even mag zeggen
heel belangrijk om het goed te begrijpen
een wiskundige
die het heeft uitgerekend
en weet je hoelang het duurt?
een cijfer waarvan je niet gaat zeggen
dat het al gedaan is
23.000 jaar
zo lang zou het duren
als je duizend woorden per dag zou combineren het doet eigenlijk een
beetje denken
aan die stelling van de eindeloos typende aap
suzanne oh ja die typende aap
freek ken je die?
suzanne ja van die aap die eindeloos typte
freek nee

't is een gedachte-experiment
die stelling gaat als volgt:
je zet een aap aan een typemachine
en je laat hem typen tot hij
een werk van Shakespeare heeft neergeschreven
ans dus je wacht tot een aap
een heel werk van Shakespeare
geschreven heeft?
een aap?
duurt dat niet heel heel lang?
freek man
dat wil je niet weten
dat duurt gigantisch lang
alleen al maar
al die verschillende combinaties
die er gemaakt zouden kunnen worden
als je al die combinaties zou optellen
daar heb je boekenplanken voor nodig
die wiskundige die heeft zitten uitrekenen
hoeveel boekenplanken er nodig zijn
als je al die woorden in boeken zou zetten
neem 1000 pagina's per boek
100 regels per bladzijde
60 lettertekens per regel
dat zijn dan
8 miljard 52 miljoen 122 duizend 855
boekenplanken

neenee

8 miljard 52 miljoen 122 duizend 355 planken

en als je weet dat die planken ongeveer

130 meter lang zijn

als je dat weet

durf je dan nog altijd zeggen

dat alles al is gedaan?

130 meter

dat is een voetbalveld

en dertig meter erbij

suzanne ja dan kan je evengoed zweren

bij de stelling van de eindeloos typende aap

dan kan je evengoed uitrekenen

hoeveel bananen je best bestelt

om die ene aap

aan zijn typemachine te houden

tot er een regel van Shakespeare geschreven is

zeggen dat alles al eens gedaan is

is inderdaad onzin

simon het is wel al eens gedaan

ans+freek+suzanne wat?

simon die stelling van de eindeloos typende aap

hebben ze al eens gedaan

en de statistische kans

dat er een werk van Shakespeare uitkomt

is klein

maar niet nul

als je het probeert met een schrijfmachine
met vijftig toetsen bijvoorbeeld
en het woord dat geschreven moet worden is
'banaan'

dan is bij het willekeurig intoetsen
de kans dat de eerste letter goed wordt gekozen:

1/50

de kans dat alle zes de letters goed worden gekozen is:

$(1/50) \times (1/50) \times (1/50) \times (1/50) \times (1/50) \times (1/50)$

= $(1/50)$ tot de zesde

minder dan 1 op 15 miljard

suzanne ja dat is bijna zo goed als nul kans

dat het lukt

het is dus nog niet gedaan

simon jawel

het is wel al gedaan

ans een aap schreef 'banaan'?

simon nee

de test

ze hebben de test al eens gedaan

een paar jaar geleden

hebben leraren en studenten

van de universiteit van Plymouth

het getest met echte apen

ze hebben gedurende een maand

een toetsenbord

in de nabijheid van zes kuifmakaken gezet

freek kuifmakaken?

simon ja

maar dat experiment is wetenschappelijk nooit serieus genomen

freek door die kuifmakaken?

ans en en en?

simon de kuifmakaken hadden vooral interesse voor de letter S

ans+freek+suzanne de letter S?

suzanne misschien omdat het hen deed denken

aan een slingerplant?

een liaan

ans of aan een wormpje?

freek of ze wilden eerst zijn naam juist hebben?

ans wiens naam?

freek Shakespeare

ans het was toch banaan

dat ze moesten typen?!

simon ja maar ik zeg het

het experiment is dan ook nooit

serieus genomen

muziek

freek soms heb ik van die dagen waarop ik beseft
meestal 's avonds
zoals nu
dat ik precies niets heb gedaan vandaag
ans maar er is nog niets gedaan
freek ja maar dat ik precies niets heb gedaan
niets
helemaal niets
heel de dag niets
en dan vraag ik me dikwijls paniekerig af
niet dat ik nu in paniek ben
maar toch
dan vraag ik mij af:
is mijn fakkel wel nog aan?
begrijpt iemand dat?
is mijn fakkel wel nog aan?
suzanne is je fakkel wel nog aan?
freek waar het om gaat
is dat in dat interview van Wolkers
als ik het terug over Wolkers mag hebben
Wolkers zei dat er een kans bestaat
dat we gaan inslapen
de mens heeft zoveel talenten

maar ik zie zoveel mensen
die hun talenten vermorsen
zoveel mensen
bij wie na de kindertijd iets sterft
de jongens waar ik vroeger poëzie mee las
en mee door de natuur zwierf
zijn allemaal ingeslapen
zei hij
'dat gaat dan ineens allemaal over
als je niet wilt dat het overgaat
moet je de fakkel brandend houden'
dat zei hij
simon en gij denkt nu dat uw fakkel
niet meer aan is?
freek nee ik weet het niet
simon ge hebt problemen
met het brandend houden van uw fakkel
freek ik weet het niet
suzanne het is geen persoonlijk probleem
dat je helemaal alleen moet oplossen
freek dat weet ik wel
maar toch
ik weet het niet
suzanne wat weet je niet?
de fakkel is niet van jou alleen
het is een universele fakkel
simon het is een fakkel die ge doorgeeft

suzanne die we eindeloos doorgeven
simon zoals een olympische vlam
freek ik weet het
 ik weet het
ans ik snap het
 ik heb het ook
 er zijn zoveel mogelijkheden
freek dat hebben jullie toch ook?
 dat met ouder worden
 er een bepaalde gulzigheid weggaat
 dat is mijn grootste angst
 dat die gretigheid zou verdwijnen
 het schijnt dat naarmate je ouder wordt
 je eerst een poosje naar een appel zit te kijken
 voordat je erin bijt
simon bij Wolkers misschien
 maar bij Picasso toch niet
 dat hebt ge daarnet toch nog gezegd
 dat Picasso een heel leven tijd nodig had
 om jong te worden
ans kijk maar naar zijn short
 die werd ook alleen maar korter
 naarmate hij ouder werd
simon dat Picasso pas als hij ouder wordt
 juist wél overal in begint te bijten
 die zag nog maar iets
 en zijn tanden stonden er al in

niet alleen kubussen
die iets weg hebben van een appel
maar ook kapstokken, vrouwen, mandolines,
vazen, stieren, vleugels
die zag overal wel iets in
suzanne misschien moet je er ook
niet zo'n punt van maken
en gewoon kijken wat er gebeurt
freak 'kijken wat er gebeurt?'
als we echt oud worden
zoals we geleefd hebben
en wij hebben alleen maar zitten kijken
naar wat er gebeurt
dan hebben we toch niet geleefd
ans nee bijten
meteen bijten
de tanden erin zetten
en dan gebeuren er wel dingen
waarin je weer bijt
tot aan het klokhuis
en daarin zelfs ook bijt
niks slikken
niks verteren
en desnoods
als het niet anders kan
spuwen
om dan weer opnieuw te bijten

in dezelfde adem
en dan spuwen
bijten
spuwen
maar niet in de fakkel bijten
dan verbrandt ge uw tong
en ook niet in dat vuur spuwen
want dan is het gedaan
gewoon met een groeiende gulzigheid
u een weg naar de negentig bijten
dat is het plan!

simon oké wat is het plan?

zal ik wat rondbellen?

nee serieus

is het te laat om iets te drinken?

Ans krijgt een duizeling.

De anderen maken een bankje uit het wrakhout en ze zetten zich alle vier naast mekaar op de bank.

||

ans ik denk altijd als ik jullie ga zien
dat we die eenvoud van toen
gaan terugvinden
van gewoon onder de sterrenhemel te zwijgen
heel eenvoudig tegen elkaar aan te kruipen
en naar de sterrenhemel te kijken
zonder daar zo complex over te doen
vroeger keken we gewoon
waren we complexloos
en roekeloos
nu zijn we berekend en voorzichtig
alles draait omdat we rondjes draaien
rond het oorspronkelijke
draait nu alles
vergis ik mij
als wij uiteindelijk maar
een piano op een zandbank hebben gezet?
suzanne je moet eventjes diep inademen
niets aan de hand
ans en al die cijfers
en combinaties
en boekenplanken
die we nodig hebben

die apen er nog eens bij
er lijkt nog zoveel te doen
we staan nog maar aan het begin
er is nog niks gedaan
wat hebben we nu eigenlijk gedaan?
een piano op een zandbank gezet
en dan?
wat blijft daar nu van over?
simon misschien lezen we te veel boeken
suzanne ja het is te veel
het is allemaal te veel
dat doet me trouwens denken
aan een artikel dat ik laatst las
over een gastje van veertien of vijftien
hij zit nog op school
en die heeft een programma uitgevonden
op het internet
om teksten niet meer volledig te moeten lezen
dat is een ingebouwde robot
die dus alles voor je samenvat
in een paar kernzinnen
de Chinezen hebben hem al gebeld
ze wilden het kopen
maar hij moest terugbellen
want hij zat nog in de les
nu is hij een miljonair

en ze vroegen hem wat hij wou kopen
met dat geld

en hij zei zo heel schattig:

‘een schoudertas’

...

voel je je al wat beter?

ans misschien moeten we gewoon dingen doen

dingen doen

voordat alles al gedaan is

freek dingen doen

ans het gewoon doen

freek wat?

ans dingen

suzanne wil je iets drinken?

freek misschien moeten we onze verwarring wegslikken

dorstig wegslikken

misschien moeten we die verwarring aangaan?

ans of vereenvoudigen

suzanne zeg en wat denk je hiervan:

na al die jaren te dromen

misschien ook een interessant idee

om juist niets aan het heelal toe te voegen

en misschien zelfs iets weg te nemen?

ans wegnemen?

suzanne misschien zijn we dan ook

nog altijd de hemelbestormers

als we het heelal helemaal leegplunderen

en eindelijk eens een einde maken
aan die uitbreiding van onze kosmos
ans wegnemen?
leegplunderen?
het begint mij te duizelen
echt waar

simon kijk

als ik nu mijn hand in uw nek leg

om u eventjes te kalmeren

dan geef ik u toch veel meer

dan dat één idee kan geven aan het heela-

ans het zou ook allemaal

een stuk eenvoudiger zijn

mochten we niet zoveel praten

simon en niet zoveel boeken lezen

ik kan geen boek meer zien

al die personages

freek maar zolang het ingewikkeld is

dansen we toch ook met elkaar?

als er zoveel woorden bestaan

dan moet het spel van ons eruit bestaan

ze te laten ronddraaien

en ze eindeloos opnieuw samen te voegen

in een eindeloze combinatie

van niet alleen taalkundige atomen

het is ook een dans van ideeën

zolang die atomen blijven dansen

veranderen we niet in een steen

suzanne er bestaat een soort van kwal denk ik

en die doolt door de oceanen
op zoek naar een rots
om op te wonen
en dan vindt die dé rots
klampt hij zich vast met al zijn slijm
en dan eet hij zijn eigen hersentjes op
niet alleen omdat het voedzaam is
maar ook
omdat die nooit meer hoeft te bewegen
simon één met de steen
ans+freek maar dat willen we toch niet?
suzanne nee dat willen we niet
uiteindelijk is het dat wat Nescio wou zeggen
in een van zijn laatste verhalen
eindigt hij met:
'de perenboompjes staan in bloei
de eeuw is gewisseld
en ik heb goddank van het leven niets geleerd'
misschien is dat dan het geheim van jong zijn
blijven bewegen
niet stoppen
simon ja het vraagstuk is de oplossing
want de Titaantjes en Rastignac
hebben niets met elkaar te maken
zoals Nescio en Balzac
ook niets met elkaar te maken hebben

zoals wij oorspronkelijk
ook niets met elkaar te maken hadden
en toch hebben we dat allemaal
schaamteloos aan elkaar verbonden
en dan die jongen
die alleen nog maar
de samenvattingen van de geschiedenis wil
die daar bakken geld mee verdient
om de vereenvoudiging wereldwijd te maken
maar hoeveel hij ook wil vereenvoudigen
van wat de literatuur te bieden heeft
het wordt er alleen nog complexer door
die jongen hebben we ook
aan ons en Rastignac en de Titaantjes verbonden
zoals we alles aan iedereen en elkaar
blijven verbinden
zoals we zelfs onze verbindingen
aan elkaar verbinden
tot in het oneindige
het onverbindbare verbinden
en dat dat allemaal al eens gedaan is
of toch niet
zoals wij allemaal Tantalus zijn
of toch niet
en of het nu om water gaat of informatie
waar we niet van leren
omdat het niet te drinken is

hoe hard we ook proberen
ergens dichterbij te komen
alles wijkt en wijkt
en is dat dan de essentie
dat leven wijken is
zoals die kwal ook niet
aan zijn steen mag geraken
en een Tantalus-kwal moet blijven
want nog voor die kwal de steen vindt
waarop hij zijn hersentjes kan opeten
en een steenpok wordt
zou die steen moeten wijken
zo moet ons vraagstuk
ook van de oplossing wijken!

suzanne+ans wauw jij kan het altijd zo goed uitleggen
ans telkens als ik hen terugzie
dan denk ik:
yes we hebben het overleefd
we leven nog
dat pakken ze ons niet meer af
het vervolg van ons verdere leven
tot hier toe
heeft ons nog niet kapotgemaakt
we zijn er nog
wat zullen we doen vannacht?
muziek

Dorstig ging bij Hof van Eede in première op
4 april 2013 in NONA, Mechelen

Concept: Louise en Ans Van den Eede

Tekst: Louise Van den Eede in samenwerking met de acteurs Ans Van den Eede,
Freek Vielen, Suzanne Grotenhuis en Simon De Winne

www.hofvaneede.be

Met dank aan Jan Bekaert en Marika Ingels

Met de steun van de Vlaamse Overheid, Theater Aan Zee en kunstencentrum NONA. In samenwerking
met kunstencentrum CAMPO

Hof van Eede (2011) is een collectief van Louise en Ans Van den Eede. In hun eerste drie voorstellingen begeven ze zich in het spanningsveld tussen fictie en realiteit, waarheid en schoonheid, de literatuur en de wereld.

Toneelwerk

Het Weiss-effect – 2014

Dorstig – 2013

Waar het met de wereld naartoe gaat, daar gaan wij naartoe – 2012